

СТАНОВИЩЕ

от доцент Иван Евтимов

За дисертацията „СЪВРЕМЕННИ ИЗМЕРЕНИЯ НА КОМУНИКАЦИИТЕ”

Дисертант: Виолета Николова

Дисертацията е посветена на новите медии, възникнали заедно и на основата на интернет. Тези нови медии притежават характеристики, които внасят небивало ускорение в комуникационния процес и повлияват както върху живота на отделния човек, така и върху състоянието на съвременното общество като цяло.

Ако пресата, радиото и телевизията бяха медиите на модерното масово общество, то блоговете и социалните мрежи са медиите на постмодерното общество с неговата усложнена социална структура, с появата на множество групи, основани на споделени ценности. Тази нова ценностна стратификация на обществото изисква и нови форми на общуване, изисква интерактивност и персонификация, осигурявана от новите медии.

Както новата стратификация не премахва старата - на страти и класи, но ги преформатира, създавайки нови хибридни обединения, така и новите медии не премахват напълно старите, но им дават нови възможности и постигат един нов медиен синтез.

В този по същество конвергентен процес ключова роля играе мобилният телефон, в който се съсредоточават «всички съвременни комуникационни трансформации и социални промени». Мобилният телефон е върхът на едно развитие, започнало с транзистора, което превърна съвременния човек отново в номад, който дори без да напуска населеното си място, може да пътешества из целия свят.

Цел на дисертацията е „да се разкрият информационализационните и групово-комуникационни ориентации и процеси в обществото като едни от най-значимите съвременни развития на комуникациите.” За постигане на тази цел дисертантката: извежда комуникационната схема на медийната еволюция; разкрива „основните характеристики на новите медии като израз и основания за открояване на съвременните конвергентни процеси в комуникациите»

Николова очертава «съвременните комуникационни трансформации и социално културни промени»;

Изследва «информационализацията, гейткипърството и персонифицираността на интернет търсачката Google» и експлицира «съвременните групово-комуникационни промени с фокус социалните мрежи и тяхната връзка с персонализирането на информацията».

В първа глава дисертантката проследява историческото развитие на медиите и на теориите за тях. Особено ползотворно е позоваването ѝ на Й. Шумпетер и неговото разделяне на изобретяването на артефактите от социалното и икономическото им приемане и на Браян Уинстън, който въвежда понятието прототип и определя три етапа или фази в развитието на медиите – прототип, изобретение и дифузия. Тези разграничения позволяват на авторката да създаде модел, който описва историческото развитие на медиите.

В общата теория на проектирането понятието прототип има друго значение – на изделие, създадено интуитивно и усъвършенствано по пътя на пробите и грешките, а често и поради случайни мутации. Преходът от прототип към проект бележи прехода от занаятчийско към промишлено производство, когато артефактите се проектират съзнателно на основата на изобретения и рационални разчети. Отделните части на изделието също се проектират с оглед на тяхното самостоятелно промишлено производство. Ако при печатните медии можем донякъде да говорим за прототип, всички останали медии са резултат на изобретения.

В случая с новите медии по-правилно е да говорим за изобретения, които преминават през фазите на иновациите. Но това не променя съществено етапите на модела. Дисертантката правилно разкрива ролята на дифузията в усъвършенстване на съответните медии.

Теорията на Еверт Роджърс за етапите на усвояване на интернет е всъщност адаптация на отдавна известния в маркетинга модел на усвояване на всяка една нова стока и разбира се, той се отнася и за интернет.

Позовавайки се на десетки автори, работещи в областта, докторантката е разкрила специфичните особености на новите медии – възможностите за обратна връзка, за персонификация, за ангажиране в творчество на всички участници в комуникационния процес, за преход от линейност в нелинейност.

Други нови качества на медиите са „рефункционализацията” и „цифровизацията”.

Всички тези особености на новите медии наистина ги правят, според определението на Лев Манович, нови форми на култура.

Докторантката много добре развива тезата за медийната конвергенция, която наистина е един качествено нов етап в развитието на медиите. Много добре са описани и различните аспекти на трансформацията на медиите.

Несъмнен принос е анализът на интернет търсачките, включително и при използването им чрез смартфоните и таблетите. Анализът е много важен за разбиране, както на големите възможности на новите медии, така и на някои от недостатъците в боравенето с тях. Тази част на дисертацията има и практическа насоченост и това също е един от приносите на дисертацията.

Подробно са разгледани персоналните и социални ефекти от социалните мрежи и свързаните с тях културни трансформации на българското общество. Заслужва да се отбележи и проведеното изследване за степента на участие и удовлетвореност от социалните мрежи.

В заключение мога да кажа, че дисертационният труд има приносен характер в анализирането на новите медии и на социалните следствия от тяхното развитие.

Препоръчвам на уважаемото Научно жури към катедра Социология при Философски факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“ да присъди образователната и научна степен „Доктор“ по Социология към Научно направление 3.1 „Социология, антропология и науки за културата“ на редовен докторант Виолета Николова.

София,
26.04. 2015г.

Доцент:
/Иван Евтимов /